

da den dog kom Signalvæsenet til gode. Den Opfattelse har Statsrevisionen ikke kunnet tiltræde, og Udvalget tror heller ikke, at den holder Stik. Man har altsaa paa dette Punkt tiltraadt Statsrevisorernes Indstilling. Resultatet er da blevet, at vi ligesom Folketingets Udvalg indstiller Statsrevisorernes Indstilling til Rigsdagen, der lyder paa, at „Rigsdagen fraskriver sig Ret til at gøre Ansvar gældende med Hensyn til Statsregnskabet for Finansaaret 1903—04“, til Vedtagelse.

Da ikke flere begærede Ordet, sluttedes Forhandlingen.

Udvalgets Indstilling (se Tillæg B.) samt *Sagens Overgang til anden Behandling*

vedtoges uden Afstemning.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Løfteed og Forsikring i Stedet for Ed.

(Forslaget findes i Tillæg C. Sp. 971).

Sagen sattes under Forhandling.

Nellemann: Det forekommer mig, at dette Forslag, som nærværende Ting, saa vidt jeg ved, aldrig tidligere har beskæftiget sig med, trænger til nogen Overvejelse og gør Krav paa, at man beskæftiger sig nærmere med det, inden man skrider til at vedtage det. Jeg finder, at det for det første er et noget tvivlsomt Udtryk dette: at sværge paa Ære og Samvittighed, idet nemlig Ordet „sværge“ formentlig betyder det samme som at gøre Ed, hvorved man dog hidtil i den danske Lovgivning har tænkt sig noget andet end at love noget paa Ære og Samvittighed, nemlig paa en religiøs Edsaffæggelse. Jeg betragter det derfor som noget tvivlsomt, om en saadan Bestemmelse som denne kan siges at tilfredsstille Grundlovens Fordringer. Jeg tror ikke, dette Spørgsmaal har været fremme mere end en Gang for mange Aar siden, da et Medlem af Folke-

tinget vægrede sig ved at underskrive den almindelige Edsformular, men tilbød at aflægge Ed under Paakaldelse af andre Ting, jeg tror, han sagde, han vilde sværge ved Logos. Men det blev ikke den Gang taget for fyldestgørende. Folketingets daværende Formand nægtede at anerkende ham som Medlem af Tinget, indtil han havde underskrevet den sædvanlige Edsformular, og Sagen endte saa med, at han gjorde det. Men jeg finder, at dette dog er et Spørgsmaal, som fortjener nogen nærmere Overvejelse, og at man ikke saaledes paa staaende Fod i Slutningen af Samlingen kan skride til Vedtagelse af Forslaget. Jeg tror, det vil stride mod den Forestilling, man hidtil har haft om Betydningen af Edsaffæggelse i Grundloven, saavel dens § 7 som dens § 55.

Hvad den anden Paragraf angaar, skal jeg gerne indrømme, at disse Løfteeder vel i Almindelighed ikke betyde meget — og maaske overordentlig godt helt kunde undværes, navnlig naar de sigte til noget mere almindeligt som f. Eks. til en Mands hele fremtidige Forhold, hvad der jo er Tilfældet med Embedseder og lignende Eder. Men jeg er ikke saa overbevist om, at man i den Henseende kan skære alle Løfteeder over en Kam. Thi der er visse Tilfælde, hvor det forekommer mig, at Løfteed kan have en noget mere bindende Betydning for den vedkommende og for saa vidt ogsaa tjene til større Betyggelse for andre Mennesker. Det gælder navnlig saadanne Tilfælde, hvor Løfteeden refererer sig til noget mere specielt, f. Eks. naar en Telegrafembedsmand aflægger Ed paa ikke at røbe Telegrafhemmeligheder, eller deslige. Jeg er ikke vis paa, om den religiøse Edsaffæggelse, om jeg maa kalde den saa — enhver ved nok, hvad dermed menes —, ikke her kan have sin Betydning. Derfor forekommer det mig, at saa længe Staten dog anerkender Eden som den mest betryggende Form, hvorunder man kan forvisse sig om Sandheden af et Udsagn, altsaa saa længe Staten overhovedet beholder Edsaffæggelse i Rettergang og deslige, kan det være et tvivlsomt Spørgsmaal, om man saaledes med et Pennestrøg skal afskaffe Løfteed i andre Tilfælde. Jeg synes, det er en Sag, som nok kan fortjene nogen nærmere Overvejelse.